

BIZOTTSÁG

A BIZOTTSÁG HATÁROZATA

(2004. június 30.)

azon állami támogatásról, amelyet Hollandia négy hajógyárnak kíván nyújtani hat hajóépítési megrendeléshez

(az értesítés a B(2004) 2213. számú dokumentummal történt)

(Csak a holland nyelvű szöveg hiteles)

(EGT vonatkozású szöveg)

(2005/122/EK)

AZ EURÓPAI KÖZÖSSÉGEK BIZOTTSÁGA,

illetve 2003. szeptember 16-án keltezett leveleiben további információt küldött a Bizottságnak.

tekintettel az Európai Közösséget létrehozó szerződésre és különösen annak 88. cikke (2) bekezdésének 1. albekezdésére,

- (2) 2003. november 11-én keltezett levelében a Bizottság értesítette Hollandiát azon döntéséről, hogy a támogatás ügyében eljárást indít az EK-Szerződés 88. cikkének (2) bekezdése alapján. Hollandia a 2003. november 28-án és 2003. december 12-én küldött leveleiben válaszolt.

tekintettel az Európai Gazdasági Térség létrehozásáról szóló szerződésre és különösen annak 62. cikke (1) bekezdésének a) pontjára,

- (3) Az eljárás megindításáról szóló bizottsági határozat az *Európai Unió Hivatalos Lapjában* jelent meg. A Bizottság felhívta az érdekelteket a tárgyban levő támogatással kapcsolatos észrevételeik megtételére.

tekintettel a hajógyárak állami támogatására vonatkozó bizottsági keretszabályozásra ⁽¹⁾ (hajógyári keretszabályozás),

- (4) A Bizottság megkapta az érdekelteknek az üggyel kapcsolatos észrevételeit. A Bizottság ezeket Hollandia felé továbbította, hogy az válaszoljon rájuk. Hollandia válaszát 2004. március 23-án keltezett levélben kapta kézhez.

azt követően, hogy a fenti rendelkezésekkel összhangban felhívta az érdekelt feleket arra, hogy tegyenek észrevételt ⁽²⁾, valamint figyelembe véve ezeket az észrevételeket,

mivel:

II. A TÁMOGATÁS RÉSZLETES LEÍRÁSA

I. ELJÁRÁS

- (1) 2002. szeptember 9-én keltezett levelében Hollandia bejelentette a Bizottságnak az állami támogatást. 2003. január 30-án, 2003. május 16-án, 2003. július 16-án,

- (5) A bejelentés négy hollandiai hajógyárnak hat hajóépítési megrendeléshez 21,6 millió EUR összértékű dotáció formájában nyújtandó állami támogatás tervére vonatkozik. A hajógyárak a következők: Bodewes Scheepswerven BV, Bodewes Scheepswerven Volharding Foxhol, Scheepswerf Visser, valamint Scheepswerf de Merwede. A támogatás folyósítását ahhoz a feltételhez kötik, hogy a Bizottság azt jóváhagyja.

⁽¹⁾ HL C 317., 2003.12.30., 11. o.

⁽²⁾ HL C 11., 2004.1.15., 5. o.

- (6) A bejelentett támogatás célja az, hogy „kiegyenlítse” azt a támogatást, amit – ahogy azt a holland fél állítja – Spanyolországban nyújtanak bizonyos magánkézben levő spanyol hajógyáraknak, amelyek versenytársként pályáztak a fenti megrendelésekre. Hollandia álláspontja szerint a spanyol támogatás 9–13 százalékos árcsökkenést jelentett. A holland hajógyárak megkapták az összes tárgyban levő megrendelést, és a hajók most épülnek, illetve már leszállították azokat. A bejelentett holland támogatás részletei az alábbi 1. táblázatban olvashatók.

1. TÁBLÁZAT

A kérvényezett támogatás, annak kedvezményezettjei (hajógyárak) és a hajók

(millió EUR)

Bejelentés száma	A támogatott hajógyár	Hajók	Támogatás összege millió euróban
N 601/2002	Bodewes Scheepswerven BV	4 konténerhajó	[...] (*)
N 602/2002	Bodewes Scheepswerven BV	3 ro-ro hajó	[...]
N 603/2002	Visser	1 sarkvidéki halászhajó	[...]
N 604/2002	Bodewes Scheepswerven BV	4 többfunkciós teherhajó	[...]
N 605/2002	Bodewes Volharding Foxhol	6 konténerhajó	[...]
N 606/2002	De Merwede	2 úszókotró	[...]

(*) Bizalmas adat.

Jogalap – támogatási program

- (7) Hollandia álláspontja szerint az említett támogatás az úgynevezett „Matchingfonds zwaar” keretében nyújtható, amelyet az export finanszírozására irányuló támogatásokról szóló határozat (Besluit Subsidies Exportfinancieringsarrangementen) – a továbbiakban csak „BSE” – tartalmaz, úgy ahogy azt a Bizottság korábban az 1992. június 24-ei levelében jóváhagyta (SG (92) D/8272 – az N 134/92 számú támogatás)⁽¹⁾. A BSE-t többször módosították, a legjelentősebb módosítást a Bizottság az 1997. december 12-én keltezett SG (97) D/10395 számú levelében hagyta jóvá (N 337/97 számú támogatás)⁽²⁾. Ebben a határozatban a Bizottság az 1997-től 2002 végéig terjedő időszakra vonatkozó támogatási programot hagyta jóvá.

Az eljárás kezdeményezésének indokai

- (8) Az eljárást az alábbi kérdéskörökben felmerülő kétségek miatt folytattuk le:

- a) a Bizottság azon véleményen van, hogy egy támogatás nyújtása azzal a céllal, hogy az ellensúlyozzon egy másik EK-tagország által nyújtott jogtalan támogatást, ellentétben áll az EK-Szerződéssel. Emiatt a Bizottság úgy találta, hogy kétség merült fel a bejelentett intézkedés közös piaccal való összeegyeztethetőségét illetően. Ennek kapcsán a Bizottság kétségbe vonta, hogy a támogatásokról szóló holland program jóváhagyása jogot teremtett volna egy másik EU-tagállam által nyújtott támogatás ellensúlyozására;

- b) még ha a támogatási program lehetővé is tenne egy ilyen jellegű kiegyenlítést az EU-n belül, a Bizottság úgy találja, hogy kétség merül fel a kiegyenlítési kívánat jogellenes támogatás megállapítására irányuló eljárás szabályainak betartásával kapcsolatban;

- c) a Bizottságnak továbbá kétségei voltak arra vonatkozóan, hogy a támogatást a hajógyártásra vonatkozó rendelet⁽³⁾ 3. cikkének (4) bekezdése alapján jóvá lehetne hagyni, mivel a hivatkozott cikk hajótulajdonosoknak nyújtott exporthitelekről szól, miközben Hollandia hajógyáraknak nyújtandó támogatást jelentett be.

III. AZ ÉRDEKELT FELEK ÉSZREVÉTELEI

- (9) Észrevételek érkeztek a kedvezményezettek képviselőjétől, valamint egy azonossága elhallgatását kérő harmadik személytől. Mindezek a felek a támogatás jóváhagyása mellett érvelnek, hangsúlyozva többek között, hogy a Bizottság jóváhagyta a kiegyenlítésre vonatkozó támogatási programot, hogy a spanyol támogatás meglétét kielégítő módon bizonyították, valamint hogy a támogatás rendelkezésre bocsátásának spanyol cáfolata nem volt eléggé egyértelmű.
- (10) A kedvezményezettek képviselője ezenkívül azzal érvelt, hogy sem a támogatási program jóváhagyásáról szóló bizottsági határozatokban, sem a támogatási program szövegében nem található utalás arra, hogy a kiegyenlítés csak akkor lenne elfogadható, ha harmadik (nem EU-tag) országbeli versenytársról van szó. A kedvezményezettek képviselője továbbá azt állítja, hogy a tervezett támogatás egy jóváhagyott támogatási programon alapul, így meglévő támogatásnak minősül, ezért nem lehet a hajógyártásra vonatkozó rendelet alapján elbírálni.

IV. HOLLANDIA ÉSZREVÉTELEI

- (11) Hollandia azt állítja, hogy a Bizottság által jóváhagyott, valamint az OECD (Gazdasági Együttműködési és Fejlesztési Szervezet) vonatkozó eljárásaival összhangban levő szabályok szerint járt el (a BSE program). Hollandia úgy véli, hogy a BSE program nem zárja ki egy másik EU-tagállam által nyújtott támogatás kiegyenlítését, és hogy a lefolytatott eljárásból elegendő bizonyossággal kiderül, hogy Spanyolországban valóban sor került támogatásra. Ezekre való tekintettel Hollandia úgy véli, hogy jogában áll lépéseket tenni az ellensúlyozás érdekében, és a kedvezményezettek joggal várják el a támogatás rendelkezésre bocsátását.

⁽¹⁾ HL C 203., 1992.8.11.

⁽²⁾ HL C 253., 1998.8.12., 13. o.

⁽³⁾ A Tanács 1998. június 29-i 1540/98/EK rendelete a hajógyártáshoz nyújtott támogatások új szabályainak megállapításáról.

(12) Hollandia továbbá úgy véli, hogy meglévő támogatásról van szó, mivel jóváhagyott támogatási programon alapul, és a holland illetékesek a holland gazdasági miniszter és a versenyügyi EU-biztos közötti levélcsere alapján döntöttek mégis az intézkedések bejelentése mellett. A holland illetékesek azt a véleményt képviselik, hogy a Bizottságnak az adott esetben megfelelő intézkedéseket tartalmazó javaslatot kellett volna kidolgoznia Hollandia számára, mielőtt a formális vizsgálati eljárást elindította volna. Végül Hollandia véleménye szerint alaptalan a Bizottság azon kételye, hogy a hajógyártásra vonatkozó rendelet 3. cikkének (4) bekezdése a hajótulajdonosoknak nyújtott exporthitelek mellett a hajógyáraknak nyújtott támogatásokra is vonatkozik-e, mivel a helyes jogalapot a Tanácsnak az OECD exporthitelekre vonatkozó szabályain alapuló határozatai adják.

V. A TÁMOGATÁS ELBÍRÁLÁSA

Az elbírálás jogalapja

(13) Az EK-Szerződés 87. cikkének (1) bekezdése értelmében a közös piaccal összeegyeztethetetlen a tagállamok által vagy állami forrásból bármilyen formában nyújtott olyan támogatás, amely bizonyos vállalkozásoknak vagy bizonyos áruk termelésének előnyben részesítése által torzítja a versenyt, vagy azzal fenyeget, amennyiben ez érinti a tagállamok közötti kereskedelmet. Az Európai Bíróság kialakult gyakorlata alapján a tagállamok közötti kereskedelem érintettségének feltétele akkor teljesül, ha a kedvezményezett olyan gazdasági tevékenységet folytat, amely tagállamok közötti kereskedelemmel jár.

(14) A Bizottság megállapítja, hogy Hollandia négy hajógyárnak kíván támogatásokat nyújtani hajóépítésre, ahogy az már korábban részletezésre került. A Bizottság továbbá megállapítja, hogy a kedvezményezettek olyan gazdasági tevékenységet folytatnak, amely a tagállamok közötti kereskedelmet érinti. A támogatás odaítélésének állítólagos indoka a más állambeli hajógyárak részéről fennálló (tisztességtelen) verseny. A Bizottság azon véleményen van, hogy a bejelentett támogatás az EK-Szerződés 87. cikke (1) bekezdésének hatálya alá esik.

(15) Az EK-szerződés 87. cikke (3) bekezdésének c) pontja értelmében a közös piaccal összeegyeztethetőnek tekinthető az egyes gazdasági tevékenységek vagy gazdasági területek fejlődését előmozdító támogatás, amennyiben az ilyen támogatás nem befolyásolja hátrányosan a kereskedelmi feltételeket a közös érdekekkel ellentétes mértékben. E cikk alapján 1992-ben sor került az eredeti BSE program, 1997-ben pedig a módosított program jóváhagyására. Az fenti program általános rendelkezése egyébként úgy hangzott, hogy a támogatások iránti kérvényeket vissza kell utasítani abban az esetben, ha ellentétesek az EK-Szerződéssel.

(16) A hajógyáraknak nyújtott állami támogatásokra vonatkozó szabályok értelmezését a Bizottság a hajógyáraknak nyújtott állami támogatásokról szóló, 2004. január 1-jétől 2006. december 31-ig hatályos keretszabályozásban fejtette ki. Ezt megelőzően a hajógyáraknak nyújtott állami támogatásokat a hajógyártásra vonatkozó rendelet szabályozta.

Annak megítélése, hogy a támogatás ellentétes-e a közösségi jog alapelveivel

(17) Az Európai Közösségek Bírósága egyértelműen megfogalmazta azt az elvet, hogy egy tagállam nem cselekedhet önállóan annak érdekében, hogy ellensúlyozza egy másik tagállam által nyújtott jogellenes támogatás hatásait. A Bíróság ítélete értelmében egy támogatás nem indokolható azzal, hogy más tagállamok jogtalanul nyújtottak támogatást⁽¹⁾. A Bizottság megállapítja, hogy a bejelentett támogatásnak az a célja, hogy ellensúlyozzon egy másik EK-tagállam által nyújtott jogtalan támogatást. Ez ellentétes az EK-Szerződés alapelveivel. A bejelentett támogatás összeegyeztethetetlen az EK-Szerződéssel, ezért nem hagyható jóvá.

Annak megítélése, hogy a támogatás jóváhagyható-e a BSE előírás alapján

(18) Mivel Hollandia azt állítja, hogy a támogatás összhangban van a BSE előírással, és ebből adódóan az EK-Szerződéssel is összhangban van, a Bizottság vizsgálata erre a kérdésre is kiterjedt. A Bizottság arra a következtetésre jutott, hogy a bejelentett támogatást nem lehet a hivatkozott előírás alapján jóváhagyni, mégpedig két okból.

(19) Egyrészt a Bizottság a BSE programot csak 2002 végéig hagyta jóvá. Mivel a Bizottságnak a bejelentett állami támogatások ügyében a döntés időpontjában hatályos jogszabályok alapján kell döntenie, a Bizottság nem engedélyezhet támogatást egy olyan támogatási program alapján, amelynek jóváhagyása már lejárt.

(20) Másrészt, még ha a támogatási program nem is járt volna le, a Bizottság véleménye szerint az adott támogatási program alapján nem lehetne támogatást nyújtani azzal a céllal, hogy egy másik tagállam által nyújtott támogatást ellensúlyozzon.

(21) A Bizottság határozatainak egyes pontjai arra utalnak, hogy a határozatok nem engedik meg az EU-n belüli ellensúlyozást:

⁽¹⁾ Lásd a 78/79 számú ügyet, *Steinike 1 Weinlig v. Német Szövetségi Köztársaság* (1977), EBHT 595., 24. bek.

- a) Egyrészt a támogatási program jóváhagyásáról szóló határozatában a Bizottság azt mondja ki, hogy „a támogatásokra irányuló kérvényeket el kell utasítani, ha ellentétesek az EGK-Szerződéssel”, ami nemcsak azt jelenti, hogy a támogatási programot a Bizottságnak jóvá kell hagynia, hanem azt is, hogy a támogatási program alkalmazásának összhangban kell lennie az EGK-Szerződés alapelveivel.
- b) Másrészt a módosított támogatási programra vonatkozó 1997-es döntésében (N 337/97) a Bizottság a támogatási program értékelését megelőzően azt az általános észrevételt tette, hogy „bár az EU-n kívüli kereskedelmi ügyleteknek nyújtott támogatások⁽¹⁾ valószínűleg kevésbé intenzíven érintik a tagállamok közötti kereskedelmet, ezt azonban mégsem lehet a priori kizárni”. Ez világosan utal arra, hogy a bejelentett támogatási program az EU-n kívüli kereskedelmi ügyleteknek nyújtott támogatásokra vonatkozott.
- (22) A holland hatóságok úgy vélték, hogy a Bizottságnak nem kellett volna elindítania a hivatalos vizsgálati eljárást, mivel a támogatás nyújtására egy jóváhagyott támogatási program alapján kerül sor. A Bizottságnak ehelyett megfelelő intézkedéseket tartalmazó javaslatot kellett volna kidolgoznia Hollandia számára.
- (23) Ennek kapcsán a Bizottság felhívja a figyelmet arra, hogy Hollandia jelentette be a támogatást. Így, bár létezett a Hollandia által hivatkozott támogatási program a bejelentés időpontjában, a Bizottság eljárásjogilag a holland notifikáció alapján foglalkozott *ad hoc* ügyként, és nem egy támogatási program alapján nyújtott egyedi támogatásként ezzel az üggyel. Továbbá, mivel a támogatás nem esik a Bizottság által jóváhagyott támogatási program hatálya alá, egyénileg kellett bejelenteni, és a Bizottság az EK-Szerződés 88. cikkének (2) bekezdése alapján köteles volt megindítani az eljárást, amennyiben kétségei voltak a támogatásnak a közös piac elveivel való összeegyeztethetőségével kapcsolatban.

Az ellensúlyozni kívánt jogellenes támogatás bizonyítása

- (24) A Bizottság továbbá úgy véli, hogy nem tettek eleget a BSE program minden követelményének, különösen a jogellenes spanyol támogatás meglétét nem bizonyítottak kellőképpen. Ezzel kapcsolatban tehát Hollandia, illetve a potenciális kedvezményezett észrevételei nem oszlatják el a hivatalos vizsgálati eljárás megindításáról szóló határozatban megfogalmazott kételyeket. A Bizottság úgy találta, hogy a spanyol illetékesek egyértelműen cáfolták, hogy a támogatást valaha is rendelkezésre bocsátották volna. Az állami támogatásokra vonatkozó eljárásokban a Bizottságnak végső soron annak a tagállamnak a nyilatkozatára kell támaszkodnia, amely a támogatást nyújtotta, vagy nyújtotta volna.

⁽¹⁾ Az 1997. évi határozatban nincs kiemelve.

Az *ad hoc* támogatás elbírálása

- (25) Tekintettel arra, hogy az OECD hajóépítésről szóló megállapodása hasonló kitéletet tartalmaz, a Bizottság a hivatalos vizsgálati eljárást kezdeményező határozatában azt a lehetőséget is vizsgálta, hogy jóváhagyható-e a támogatás közvetlenül a hajógyártásra vonatkozó rendelet 3. cikkének (4) bekezdése alapján, amely helyébe a hajógyárakra vonatkozó keretszabályozás 3.3.4. pontja lépett. E rendelkezés így szól: „az államilag támogatott hitelkezdvmény formában a belföldi vagy külföldi hajótulajdonosoknak, illetve harmadik személyeknek hajóépítésre nyújtott támogatás ..., összeegyeztethetőnek tekinthető ⁽²⁾ a közös piaccal, és nem tartozik bele a működési támogatás összegébe azzal a feltétellel, hogy összhangban van ... a hajóknak nyújtott exporthitelekéről szóló OECD-megállapodással ...”.
- (26) Ebben az összefüggésben a Bizottság először azt jegyzi meg, hogy nem fogadja el a másik tagállam által nyújtott támogatás ellensúlyozását, ezért a fenti szabály az adott esetben nem alkalmazható. A Bizottság véleménye szerint a „tekinthető” kifejezés feljogosítja arra, hogy ne alkalmazza a szabályt a másik tagállam által nyújtott támogatás ellensúlyozása esetén. Másodszor a Bizottság felhívja a figyelmet arra, hogy nem kapott kézhez semmilyen új információt, ami eloszlathá az állítólagos spanyolországi támogatás kielégítő bizonyításához fűződő kételyeit (lásd a 24. pontot). Harmadszor a Bizottság azt állítja, amit már a hivatalos vizsgálati eljárást kezdeményező határozatában is megállapított, hogy az idézett szabályban hajótulajdonosoknak (vagy harmadik személyeknek) nyújtott hitelekéről van szó, jelen támogatás viszont hajógyáraknak nyújtott támogatás. Végső soron pedig a Bizottság nem ért egyet Hollandiával abban, hogy a támogatást csak az OECD exporthitel szabályain alapuló tanácsi határozatok alapján kellett volna elbírálni. Az EK-Szerződés 87. cikkének (1) bekezdése értelmében az állami támogatást feltétlenül olyan előírás alapján kell elbírálni, amit maga a Bizottság szabott meg (a hajógyárakra vonatkozó keretszabályzat), hogy alkalmazni lehessen az állami támogatás összeegyeztethetlenségére vonatkozó, az EK-Szerződésben meghatározott kivételeket.

- (27) A Bizottság továbbá azon véleményen van, hogy nem létezik semmilyen más jogszabály, melynek alapján jóvá lehetne hagyni a bejelentett állami támogatást. A holland hatóságok pedig nem hivatkoztak az EK-Szerződésben meghatározott más kivételre.

A kedvezményezettek jogos elvárásai

- (28) Ahogy már említettük, nem lehetett alkalmazni a BSE programot, és ezért nem lehet elismerni a kedvezményezettek semmiféle jogos elvárását. A kedvezményezettek azért sem várhatják el jogosan a támogatást, mert ezt Hollandia csak azzal a feltétellel adja, hogy a Bizottság jóváhagyja.

⁽²⁾ A keretszabályozásban nincs kiemelve.

VI. KÖVETKEZTETÉS

A Bizottság arra a következtetésre jutott, hogy a bejelentett támogatás ellentétes az EK-Szerződés alapelveivel. Továbbá a holland illetékesek által hivatkozott támogatási program már lejárt, de még ha hatályban lenne is, a támogatás nem lenne összeegyeztethető ezzel a programmal. Senkinek nem lehet jogos elvárása a támogatás jóváhagyására, és nincs más olyan jogalap, amely alapján jóvá lehetne hagyni a támogatást. A kérvényezett támogatás tehát összeegyeztethetetlen az EK-Szerződéssel,

ELFOGADTA EZT A HATÁROZATOT:

1. cikk

Az állami támogatás, amit Hollandia [...]EUR összegben a Bodewes Scheepswerven BV javára, [...] EUR összegben a Scheepswerf Visser javára, [...] EUR összegben a Bodewes Scheepswerf Volharding Foxhol javára, valamint [...] EUR összegben a Scheepswerf De Merwede javára kíván nyújtani, összeegyeztethetetlen a közös piaccal.

A támogatás tehát nem hajtható végre.

2. cikk

Hollandia a jelen határozat közzétételétől számított két hónapon belül tájékoztatja a Bizottságot arról, hogy milyen intézkedéseket tett annak végrehajtása érdekében.

3. cikk

E határozat címzettje a Holland Királyság.

Kelt Brüsszelben, 2004. június 30-án.

a Bizottság részéről

Mario MONTI

a Bizottság tagja